

VÝZNAMOVÉ POMĚRY MEZI VĚTAMI HLAVNÍMI

Poměr slučovací

Věty jsou k sobě přiřazeny jako obsahově rovnocenné bez spojovacího výrazu, nebo spojkami:

a, i, také, též, ani, nebo, pak, i - i, ani - ani, jak - tak, jednak - jednak, dílem - dílem, hned - hned, napřed - potom.

Poměr stupňovací

Druhá věta je obsahem důležitější než obsah věty první. Druhá věta stupňuje význam věty první. Nejčastějšími spojkami a spojovacími výrazy jsou:

ba, ba i, dokonce i, nejen - ale i, nejen - nýbrž i.

Poměr odporovací

Druhá věta popírá obsah první. Nejčastějšími spojkami a spojovacími výrazy jsou:

ale, a (ve smyslu ale), avšak, však, jenže, leč, nýbrž, a přece, sice - ale.

Poměr vylučovací

Jedna věta vylučuje platnost věty druhé. Platí jen jedna z možností. Nejčastějšími spojkami jsou:

nebo, anebo, buď - nebo, buď - anebo, buď - buď, či, zdali - či.

Poměr příčinný (důvodový)

Druhá věta vyjadřuje příčinu věty první. Nejčastějšími spojkami jsou:

neboť, totiž, vždyť.

Poměr důsledkový

Druhá věta vyjadřuje důsledek věty první. Nejčastějšími spojkami jsou:

proto, a proto, tedy, tudíž, a tak, a tedy (píšeme před nimi čárku).